

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА БЕЗПЕКИ

УДК 327.3

DOI <https://doi.org/10.32837/app.v0i69.1310>

І. В. Габро

orcid.org/0000-0001-8215-7615

кандидат політичних наук, доцент,

*доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
Чорноморського національного університету імені Петра Могили*

О. В. Шевчук

orcid.org/0000-0003-0335-6873

доктор політичних наук, професор,

*професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
Чорноморського національного університету імені Петра Могили*

ІНСТРУМЕНТИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЄС

Сьогодні екологічна дипломатія є значущим інструментом реалізації міжнародного механізму охорони навколишнього середовища. На сучасному етапі глобалізації і при обліку всієї серйозності екологічних проблем, що вимагають залучення все більшої кількості акторів, багатосторонні угоди є найбільш частою практикою в екологічній дипломатії. За останні десятиліття Європейський Союз зарекомендував себе як лідер у глобальній екологічній політиці. Саме тому **актуальним** є аналіз ключових інструментів екологічної дипломатії такого ключового актора в міжнародних відносинах, як Європейський Союз.

Різні аспекти екологічної дипломатії ЄС ставали предметом наукового аналізу та представлені в дослідженнях таких зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема К. Бідекопфа, Е. Курбанова та А. Фоміних, А. Гусева та інших. Основні положення та висновки цих розробок створюють базу подальших наукових розвідок.

Метою статті є розкрити ключові механізми екологічної дипломатії ЄС.

Основними адміністративними інструментами європейської екологічної політики є такі нормативні акти та документи, як конвенції та директиви, а також регламенти. Конвенції, особливо прийняті під егідою ООН, є важливим інструментом глобальної екологічної політики. Під дію конвенцій потрапляє величезна кількість областей, в тому числі природні ресурси і небезпечні для навколишнього середовища види людської діяльності. Крім того, в сферу, регульовану цими документами, входять клімат і атмосфера, моря і океани, ліси і пустелі, біологічне різноманіття в цілому і зникаючі види зокрема.

Відносяться до вторинного права ЄС директиви є також найважливішими інструментами екологічної політики. Одними з ключових актів є Директива Ради 85/337 / ЄЕС від 27 червня 1985 р по оцінці впливу деяких державних і приватних проєктів на навколишнє середовище (Директива Ради 85/337/ЄЕС по середу, 1985) і вже згадуваний вище Регламент Ради ЄЕС 1210/90 від 7 травня 1990 року про заснування Європейського агентства з навколишнього середовища і Європейської мережі інформації і спостереження за навколишнім середовищем (Регламент Ради ЄЕС № 1210/90 об утворенні Європейського агентства по оточуючій середі и Європейской сети информации и наблюдения за оточуючій середой, 1990). Зокре-

ма, в цій директиві знайшло відображення прагнення ЄС до залучення економічних акторів і громадянського суспільства в справу захисту навколишнього середовища.

Директива 85/337 / ЄЕС справила величезний вплив як на міжнародно-правове співробітництво в галузі навколишнього середовища, так і на екологічне законодавство різних країн, які зовсім не є членами Євросоюзу. Основна ідея принципу превентивних дій Директиви в тому, що дії по охорони навколишнього середовища повинні проводитися завчасно і бути спрямовані на усунення безпосередньої несприятливого джерела і недопущення його появи.

Саме в зв'язку з цим відповідно до ст. 1 Директиви будь-який державний чи приватний економічний проект, здатний вплинути на навколишнє середовище, повинен пройти відповідну експертну екологічну оцінку (Директива Совета 85/337/ЕЭС по оценке воздействия некоторых государственных и частных проектов на окружающую среду, 1985).

Директива містить критерії для подібної експертної оцінки (ст. 3), крім того, наводяться типи проектів, оцінка яких обов'язкова, а також типи проектів, для яких держави-члени можуть запровадити обов'язковість оцінки. Серйозну увагу в документі приділено такому аспекту, як поширення екологічно значимої інформації і облік зацікавленого громадської думки (Директива Совета 85/337/ЕЭС по оценке воздействия некоторых государственных и частных проектов на окружающую среду, 1985).

З 1990-х років в екологічній політиці ЄС позначився відхід від прямого адміністрування до більш гнучких, в т.ч. що включає ринкові елементи, механізмів (наприклад, до торгівлі квотами викидів парникових газів і до елементів партиципативного управління, заснованим на принципі «розділеної відповідальності» між учасниками – урядом, бізнесом, громадськістю, споживачами). Більш того, по Орхуської конвенції, підписаної в 1998 р, приватні громадяни також повинні бути включені в природоохоронну діяльність, задіяні в процесах підготовки, моніторингу та контролю за порушенням екологічних норм. Громадяни мають право на інформацію, право на участь в підготовці правових актів, право звертатися до суду з питань захисту навколишнього середовища.

Гнучкі ринкові механізми ефективні для застосування у всіх пріоритетних областях екологічної політики: в боротьбі зі зміною клімату і за збереження біологічного різноманітності, в захисті навколишнього середовища і здоров'я людини, в забезпеченні сталого використання природних ресурсів.

Таким чином, ринкові інструменти стимулюють виробників і споживачів на зміну поведінки на користь еко-ефективного використання природних ресурсів, а також розвиток і розробку інноваційних природозберігаючих технологій. Крім цього, запропоновані механізми відповідають цілям сталого розвитку та Лісабонської програми.

Спираючись на доповідь Європейського агентства по навколишньому середовищу, можна навести таку класифікацію сучасних діючих ринкових інструментів:

- торгові дозволи, введені для зниження викидів (наприклад, квоти на викиди CO₂) або економії природних ресурсів (наприклад, квоти на вилов риби);
- екологічні податки, запроваджені для зміни цін і, таким чином, політики споживачів і виробників;
- екологічні внески, введені, щоб повністю або частково покрити витрати на екологічні служби, заходи по скороченню забруднення водних ресурсів, на поховання відходів;
- екологічні субсидії і пільги, створені для стимулювання розвитку нових технологій, створення нових ринків екологічних товарів і служб, а також для підтримки досягнення високих рівнів захисту навколишнього середовища компаніями;
- схеми відповідальності і компенсації, мета яких – забезпечити адекватне відшкодування наслідків діяльності, небезпечної для довкілля, а також витрати на запобігання та відновлення збитку (Європейський зелений курс, 2019).

Практичний досвід наочно показує, що найефективніше використовувати комбінацію цих інструментів. При цьому частка використання ринкових інструментів значно зростає з середини 1990-х років, особливо це стосується податків, внесків і торгових дозволів. Більшість заходів не виходили за рамки ЄС, включаючи десять нових країн-учасниць, асоційованих і перехідних держав Центральної і Східної Європи. Розміри оплати і внесків за забруднення

води і повітря обчислювалися відповідно зі здатністю кожної з цих країн платити. Деякі країни добровільно погодилися ввести податки на відходи та використання ресурсів.

В ЄС торгівля квотами на викиди CO₂ ведеться на найвищому політичному рівні. Торгова схема почала функціонувати з січня 2005 р ряді країн ЄС діють схожі моделі торгівлі квотами: в Німеччині – на CO₂, в Нідерландах – на NO, в Естонії, Ісландії, Італії і Португалії – на вилов риби (Trade policy review).

ЄС направить всі свої дипломатичні зусилля на підтримку Зеленого курсу ЄС. Одним із заходів, який, ймовірно, приверне багато уваги і стане предметом суперечок, є Механізм коригування вуглецевих кордонів (податок). У міру зростання кліматичних амбіцій Європи її очікування щодо участі інших країн світу в даному процесі також ростуть. У разі відсутності такого Європа не буде «проявляти наївність», а буде захищати свою промисловість від нечесної конкуренції.

Втім, саме Механізм регулювання вуглецевого кордону (СВАМ) викликає найбільше дискусій. Економіки, що розвиваються, у групі висловлюють «серйозні занепокоєння» щодо планів Європейського Союзу. Посланник клімату США Джон Керрі також попередив Європу не рухатись вперед в односторонньому порядку на цьому етапі. Тим не менше, Єврокомісія дотримується розкладу, плануючи запропонувати такий механізм до літа.

Критики вказують, що СВАМ потрібно розробити насамперед як спосіб переходу до нульових переходів разом із якомога більшою кількістю партнерів, а не як захід для просування європейської промисловості або залучення нових власних ресурсів. ЄС повинен починати обережно, з пілотних схем та зі значною частиною доходу, допомагаючи країнам-сусідам СЄ та на глобальному Півдні боротися зі зміною клімату. Також ЄС повинен зробити зовнішні аспекти зеленого переходу невід'ємною частиною оновленої промислової стратегії. Для полегшення переходів між нульовими значеннями та уникнення проблем із вільними мотоциклістами буде необхідна більш глобальна координація політики щодо зменшення промислових викидів парникових газів. У довгостроковій перспективі добровільних ініціатив буде недостатньо, як показує досвід інших міжнародних процесів. Існує потреба у поетапному підході до жорсткіших глобальних зобов'язань (Time for global cooperation on industrial emissions).

Втім, Європа має рацію, чинячи тиск на інші частини світу, щоб пришвидшити кліматичні переходи. Однак широка політика співпраці є кращим способом досягнення цієї мети, ніж спроба накласти СВАМ в односторонньому порядку як ізольований захід.

Європейський зелений курс вимагає перегляду чинних кліматичних цілей ЄС до 2030 року, які стають проміжними для Європейського зеленого курсу, – підвищити скорочення викидів ПП з 40% до 50–55% (в порівнянні з 1990 роком), та відповідних політик та інструментів, необхідних для їх досягнення. З метою розробки пропозиції з коригування цілей до 2030 року Європейська Комісія проводить публічні консультації протягом березня-червня 2020 року та планує їх презентувати в третьому кварталі 2020 року разом з розширеним планом із підвищення амбітності кліматичних цілей до 2030 року (Європейський зелений курс: можливості та загрози для України, 2020).

Перегляд торкнеться не лише цілей, а й політик та інструментів їх реалізації, зокрема, – директив щодо системи торгівлі викидами (2003/87/ЄС), енергоефективності (2012/27/ЄС), відновлюваних джерел енергії (2018/2001/ЄС), регламенту в сфері землекористування, змін землекористування та лісового господарства (2018/841) та щодо розподілу зусиль (2018/842), а також регламенту щодо показників викидів CO₂ для автомобілів та легкого комерційного транспорту. Зокрема, Європейська Комісія продовжує розглядати систему торгівлі викидами, яка охоплює більше 11 тис. установок в енергоємних галузях (відповідальних за близько 45% всіх викидів парникових газів ЄС), як ключовий інструмент кліматичної політики та не виключає можливості її розширення за рахунок нових секторів – дорожнього та морського транспорту, будівель, а також малих промислових установок, установок із спалювання побутових відходів та інших секторів (Європейський зелений курс: можливості та загрози для України, 2020).

Окрім того, Європейська Комісія у рамках системи торгівлі викидами розглядає можливість: (1) збільшення темпів лінійного зменшення кількості дозволів на викиди; (2) зменшення початкової кількості дозволів на викиди в четвертій фазі (до 2030 року); (3) запровадження нижньої межі

ціни дозволів на викиди; (4) зменшення кількості або взагалі відмова від безкоштовного надання дозволів на викиди тощо.

18 лютого 2021 року Європейська комісія опублікувала нову стратегію торговельної політики ЄС – «Відкрита, стійка та напориста торговельна політика» – прокладаючи шлях до виходу з кризи COVID. Стратегія ґрунтується на підході «відкритої стратегічної автономії», який підкреслює необхідність того, щоб ЄС залишався відкритим торговим партнером, який одночасно захищає стійку та відповідальну торгівлю у співпраці з торговими партнерами, а також залишається наполегливим щодо недобросовісної торгової практики (Trade policy review).

Нова стратегія обіцяє підтримати зелений перехід через торгівлю шляхом розробки та підтримки майбутньої політичної бази, що одночасно сприяє стійкості ланцюгів поставок ЄС, а також націлена на стійкість товарів, що продаються на ринку ЄС.

Потенційні політичні ініціативи стимулювання екологізації торгівлі ЄС, визначені у стратегії, включають обрану лібералізацію торгівлі стійкими товарами та послугами та використання стандартів стійкості у ланцюгах створення вартості. Стратегія також висвітлює низку автономних політичних заходів (тобто заходів, вжитих ЄС в односторонньому порядку), передбачених для підтримки більш стійкої торгівлі, включаючи механізм регулювання вуглецевого кордону (СВАМ), ініціативу ланцюгів створення вартості без вирубки лісів та майбутні законодавчі пропозиції забезпечити відповідальне ведення бізнесу та відстеження.

Крім того, ЄС прагне зайняти своє місце як глобальний установлювач стандартів, зобов'язуючись активно ініціювати нові міжнародні норми та стандарти щодо зелених та цифрових переходів з органами, що встановлюють стандарти ЄС. Ключовим елементом успіху є забезпечення впровадження цих нових стандартів, що вимагатиме співпраці з торговими партнерами та узгодженості зі схемами співробітництва ЄС у галузі розвитку, такими як «Допомога торгівлі».

В цілому, вищезазначені зобов'язання ведуть до торгівлі ЄС у правильному напрямку. Однак на даний момент схеми цих політичних ініціатив ще не доопрацьовані, тобто ми не знаємо, наскільки вони будуть насправді сприяти екологічній торгівлі (Trade policy review).

Інвестиції у проекти енергетичної інфраструктури на основі викопного палива в третій країнах не будуть заохочуватися, якщо вони не будуть повністю узгоджені з амбіційним, чітко визначеним шляхом до кліматичної нейтральності у відповідності з довгостроковими цілями Паризької угоди та найкращими доступними науками.

ЄС використовує свої додаткові інструменти зовнішньої політики, включаючи політичний діалог, міжнародні переговори та фінансові інструменти, для просування порядку денного сталого розвитку та зміни клімату та сприяння його впровадженню в країнах-партнерах.

Підтримка позитивного імпульсу Паризької угоди вимагає стійкої політичної та дипломатичної мобілізації на глобальному рівні. План дій ЄС щодо кліматичної дипломатії фокусується на:

- підтримка захисту кліматичних змін як стратегічного пріоритету
- підтримка імплементації Паризької угоди та кліматичних планів
- збільшення зусиль для вирішення взаємозв'язку кліматичних змін, природних ресурсів, включаючи воду, процвітання, стабільність та міграцію.

Поточні двосторонні та багатосторонні переговори щодо лібералізації торгівлі екологічно чистими товарами та послугами також використовуються для сприяння глобальним заходам щодо пом'якшення змін клімату та створення бізнес-можливостей для європейських компаній.

Крім того, ЄС здійснює керівну роль у сприянні амбіційним результатам у контексті переговорів у Міжнародній організації цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародній морській організації (ІМО) з питань викидів парникових газів, а також у рамках переговорів з Монреальського протоколу.

Також практичні механізми реалізації ключових засад екологічної дипломатії ЄС передбачають конкретні заходи по кожному з напрямків. Так, ЄС та держави-члени використовують двосторонні зустрічі та багатосторонні форуми, в тому числі Зустрічі Великої сімки, Великої двадцятки та ООН, щоб забезпечити поступ у екологічній політиці та роботу з партнерами

з метою створення умов для позитивних дій і недопущення будь-якого відступу чи відхилення від курсу (Call for urgent global action to mitigate climate crisis).

ЄС вживає заходів для взаємодії з ключовими країнами-партнерами у формуванні глобальних економічних та екологічних правил. G7 і особливо G20 – два багатосторонні та авторитетні форуми, які добре підходять для цієї екологічної дипломатії. Таким чином, ЄС прагне посилити свій внесок у відповідні ініціативи G7 та G20 у галузі навколишнього середовища з подвійною метою підтримати зусилля ЄС у досягненні Цілей сталого розвитку як на внутрішньому, так і на глобальному рівні (Environmental diplomacy in G7/G20).

ЄС та держави-члени інтегрують в свої спільні пріоритети екологічної дипломатії ціль щодо досягнення міжнародної домовленості з питань глобального ринкового механізму для регулювання майбутніх викидів парникових газів для міжнародної авіації в Асамблеї ІКАО, надають підтримку екологічній дипломатії при переговорах Міжнародної морської організації з метою прийняття глобальної системи збору даних про споживання палива та пов'язані з цим викиди парникових газів від міжнародних морських перевезень.

Також ЄС та країни-члени проводять спільну інформаційну кампанію на високому рівні через представництва ЄС та посольства держав-членів на періодичній основі. Вона спрямована на ключових осіб, що приймають рішення, та агентів змін, включаючи не лише приймаючі уряди, але також і парламентаріїв, неурядові організації, зелені галузі промисловості та громадянське суспільство в широкому розумінні. Така інформаційна робота пов'язана з політичним діалогом з країнами, що розвиваються за підтримки «Альянсу глобальної зміни клімату». ЄС прагне опиратися на успішний досвід у 2015 році для посилення колективної публічної дипломатії у приймаючих країнах. Наприклад, делегації ЄС та посольства держав-членів повинні спільно організувати щорічно «День кліматичної дипломатії».

Дипломатія ЄС розширює зусилля для протидії дезінформаційним кампаніям проти енергетичного переходу в межах ЄС та в усьому світі. ЄС та його держави-члени будуть продовжувати підтримувати прийняття енергетичного законодавства ЄС, правил та стандартів, а також подальшу інтеграцію енергетичного ринку та взаємозв'язок відповідно до Європейського зеленого курсу, особливо в сусідніх країнах ЄС, включаючи Східне Середземномор'я. ЄС підтримає амбіції та зусилля країн південного сусідства, Західних Балкан та Східного партнерства у вирішенні екологічних, кліматичних та енергетичних проблем (Call for urgent global action to mitigate climate crisis).

Для підтримки країн у всьому світі в адаптації до кліматичних змін ЄС фінансує широкий спектр програм та проектів. Приклади заходів щодо адаптації включають: більш ефективне використання обмежених водних ресурсів; адаптація будівельних норм до майбутніх кліматичних умов та екстремальних погодних явищ; побудова захисту від повені та підвищення рівня дамб; розвиток посухостійких культур; вибір порід дерев та лісогосподарських робіт, менш вразливих до штормів та пожеж; і виділення земельних коридорів для допомоги міграції видів.

Для ефективного реагування на глобальні енергетичні виклики, такі як зміна клімату, захист навколишнього середовища та нестабільні ціни, міжнародне співробітництво також має вирішальне значення. ЄС співпрацює зі своїми міжнародними партнерами для забезпечення надійних поставок енергії за конкурентоспроможними цінами. У той же час успіх політики ЄС щодо боротьби зі світовими викидами парникових газів також залежить від енергетичної політики інших країн.

Коли окремі країни ЄС ведуть переговори про міжнародні енергетичні угоди з країнами, що не входять до ЄС, вони обмінюються інформацією про ці угоди з Європейською комісією та між собою. Це здійснюється за допомогою механізму обміну інформацією Комісії. Це гарантує, що ці угоди не порушують закони ЄС і відповідають цілям ЄС щодо сталого розвитку (Call for urgent global action to mitigate climate crisis).

ЄС також впроваджує План дій з питань енергетичної дипломатії, щоб сприяти використанню всіх інструментів зовнішньої політики, щоб забезпечити конструктивну взаємодію сильного, єдиного ЄС зі своїми партнерами та єдиного голосу щодо енергетики та клімату.

План дій має чотири основи:

1. Посилення стратегічного керівництва шляхом участі на високому рівні.
2. Налагодження та подальший розвиток енергетичної співпраці та діалогів, зокрема на підтримку диверсифікації джерел, постачальників та маршрутів.
3. Підтримка зусиль щодо вдосконалення глобальної енергетичної архітектури та багатосторонніх ініціатив.
4. Посилення спільних повідомлень та спроможності енергетичної дипломатії¹.

Отже, ЄС використовує широкий арсенал інструментів для реалізації власної екологічної дипломатії – від форумів, дво- та багатосторонніх зустрічей, до примусових ринкових інструментів: торгові дозволи, введені для зниження викидів, екологічні податки, екологічні внески, екологічні субсидії і пільги, схеми відповідальності і компенсації тощо. Також ЄС та країни-члени проводять спільну інформаційну кампанію на високому рівні через представництва ЄС та посольства держав-членів на періодичній основі.

Література

- Гусев А. А. (2009). Экологические проблемы в проекте Конституции ЕС. *Полис*. № 1. С. 174–179.
- Директива Совета 85/337/ЕЭС по оценке воздействия некоторых государственных и частных проектов на окружающую среду, 27.06.1985. URL: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/okr_sreda/vozd_gos_proekt.htm
- Европейский зеленый курс (2019). *WECOOP: official website*. URL: <https://wecoop.eu/ru/regional-knowledge-centre/eu-policies-regulations>
- Європейський зелений курс: можливості та загрози для України. Аналітичний документ (2020). 74 с. URL: <https://dixigroup.org/storage/files/2020-05-26/european-green-dealwebfinal.pdf>
- Курбанов Э. А., Фоминых А. Е. (2019). Проблемы климата и экологии во взаимодействии Европейского Союза и России: перспективы научно-образовательного сотрудничества. *Запад – Восток : науч.-практ. ежегодник*. №. 12. С. 175–87. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-klimata-i-ekologii-vo-vzaimodeystvii-evropeyskogo-soyuza-i-rossii-perspekti>
- Регламент Совета ЕЭС № 1210/90 об учреждении Европейского агентства по окружающей среде и Европейской сети информации и наблюдения за окружающей средой, 7.05.1990. URL: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/okr_sreda/evr_ag_okr_sred.htm
- Biedenkopf K. (2019). EU Delegations in European Union climate diplomacy: the role of links to Brussels, individuals and country contexts. *Journal of European Integration*. Vol. 41. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07036337.2018.1551389>
- Call for urgent global action to mitigate climate crisis – the external dimension of the European Green Deal. *European Union External Action: official website*. URL: https://eeas.europa.eu/topics/environment-and-climate-change/91882/call-urgent-global-action-mitigate-climate-crisis-external-dimension-european-green-deal_e
- Environmental diplomacy in G7/G20 – Strengthening the EU’s voice on environmental matters. *Adelphi*. URL: <https://www.adelphi.de/en/project/environmental-diplomacy-g7g20-strengthening-eus-voice-environmental-matters>
- Trade policy review: How green is the future of EU trade? *Institute for European Environmental Policy: official website*. URL: <https://ieep.eu/news/global-challenges-and-sdgs/green-diplomacy-and-dialogue-with-european-partners/trade-policy-review-how-green-is-the-future-of-eu-trade>
- Time for global cooperation on industrial emissions. *Euractiv*. URL: <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/opinion/time-for-global-cooperation-on-industrial-emissions/>

References

- Gusev A. A. (2009). Ekologicheskie problemy v proekte Konstitucii ES. *Polis*. 1. 174–179.
- Direktiva Soveta 85/337/EES po ocenke vozdejstviya nekotoryh gosudarstvennyh i chastnyh projektov na okruzhayushchuyu sredu, 27.06.1985. URL: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/okr_sreda/vozd_gos_proekt.htm
- Evropejskij zelenyj kurs (2019). *WECOOP: official website*. URL: <https://wecoop.eu/ru/regional-knowledge-centre/eu-policies-regulations>
- Європейський зелений курс: можливості та загрози для України. Аналітичний документ (2020). 74. URL: <https://dixigroup.org/storage/files/2020-05-26/european-green-dealwebfinal.pdf>

¹ Council conclusions on Energy Diplomacy 20 July 2015. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10995-2015-INIT/en/pdf>

Kurbanov E. A., Fominyh A. E. (2019). Problemy klimata i ekologii vo vzaimodejstvii Evropejskogo Soyuzu i Rossii: perspektivy nauchno-obrazovatel'nogo sotrudnichestva. *Zapad-Vostok: nauch.-prakt. Ezhegodnik*. 12. 175–187. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-klimata-i-ekologii-vo-vzaimodeystvii-evropeyskogo-soyuzu-i-rossii-perspekti>

Reglament Soveta EES № 1210/90 ob uchrezhdenii Evropejskogo agentstva po okruzhayushchejsrede i Evropejskoj seti informacii i nablyudeniya za okruzhayushchej sredoj, 7.05. 1990. URL: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/okr_sreda/evr_ag_okr_sred.htm

Biedenkopf K. (2019). EU Delegations in European Union climate diplomacy: the role of links to Brussels, individuals and country contexts. *Journal of European Integration*. Vol. 41. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07036337.2018.1551389>

Call for urgent global action to mitigate climate crisis – the external dimension of the European Green Deal. *European Union External Action: official website*. URL: https://eeas.europa.eu/topics/environment-and-climate-change/91882/call-urgent-global-action-mitigate-climate-crisis-external-dimension-european-green-deal_e

Environmental diplomacy in G7/G20 – Strengthening the EU's voice on environmental matters. *Adelphi*. URL: <https://www.adelphi.de/en/project/environmental-diplomacy-g7g20-strengthening-eus-voice-environmental-matters>

Trade policy review: How green is the future of EU trade?. *Institute for European Environmental Policy: official website*. URL: <https://ieep.eu/news/global-challenges-and-sdgs/green-diplomacy-and-dialogue-with-european-partners/trade-policy-review-how-green-is-the-future-of-eu-trade>

Time for global cooperation on industrial emissions. Euractiv. URL: <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/opinion/time-for-global-cooperation-on-industrial-emissions/>

Анотація

Габро І. В., Шевчук О. В. Інструменти екологічної дипломатії ЄС. – Стаття.

У статті розглянуто ключові інструменти екологічної дипломатії Європейського Союзу. Проаналізовано основні адміністративні інструменти європейської екологічної політики – такі нормативні акти та документи, як конвенції та директиви, а також регламенти (Директива Ради 85/337 / ЄЕС від 27 червня 1985 р по оцінці впливу деяких державних і приватних проєктів на навколишнє середовище і Регламент Ради ЄЕС 1210/90 від 7 травня 1990 року про заснування Європейського агентства з навколишнього середовища і Європейської мережі інформації і спостереження за навколишнім середовищем).

Висвітлено гнучкі ринкові механізми екологічної дипломатії ЄС які є ефективними для застосування у всіх пріоритетних областях екологічної політики: в боротьбі зі зміною клімату і за збереження біологічного різноманітності, в захисті навколишнього середовища і здоров'я людини, в забезпеченні сталого використання природних ресурсів. Підкреслено, що поточні двосторонні та багатосторонні переговори щодо лібералізації торгівлі екологічно чистими товарами та послугами також використовуються ЄС для сприяння глобальним заходам щодо пом'якшення змін клімату та створення бізнес-можливостей для європейських компаній. Також до сучасних діючих ринкових інструментів екологічної дипломатії ЄС відносять екологічні податки, запроваджені для зміни цін і, таким чином, політики споживачів і виробників; екологічні внески, введені, щоб повністю або частково покрити витрати на екологічні служби, заходи по скороченню забруднення водних ресурсів, на поховання відходів; екологічні субсидії і пільги, створені для стимулювання розвитку нових технологій, створення нових ринків екологічних товарів і служб, а також для підтримки досягнення високих рівнів захисту навколишнього середовища компаніями; схеми відповідальності і компенсації.

ЄС використовує свої додаткові інструменти зовнішньої політики, включаючи політичний діалог, міжнародні переговори та фінансові інструменти, для просування порядку денного сталого розвитку та зміни клімату та сприяння його впровадженню в країнах-партнерах.

Ключові слова: екологічна дипломатія, ЄС, інструменти екологічної дипломатії, екологічна політика, навколишнє середовище.

Summary

Habro I. V., Shevchuk O. V. EU environmental diplomacy tools. – Article.

The article considers the key tools of environmental diplomacy of the European Union. The main administrative instruments of European environmental policy are analyzed – such normative acts and documents as conventions and directives, as well as regulations (Council Directive 85/337 / EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment). 1210/90 of 7 May 1990 on the establishment of the European Environment Agency and the European Environment Information and Observation Network).

The flexible market mechanisms of EU environmental diplomacy that are effective for application in all priority areas of environmental policy are highlighted: in combating climate change and preserving biodi-

versity, protecting the environment and human health, ensuring sustainable use of natural resources. It was emphasized that the current bilateral and multilateral negotiations on the liberalization of trade in clean goods and services are also being used by the EU to promote global measures to mitigate climate change and create business opportunities for European companies. Modern market instruments of EU environmental diplomacy also include environmental taxes introduced to change prices and thus consumer and producer policies; environmental contributions introduced to fully or partially cover the costs of environmental services, measures to reduce pollution of water resources, waste disposal; environmental subsidies and benefits designed to stimulate the development of new technologies, the creation of new markets for environmental goods and services, and to support the achievement of high levels of environmental protection by companies; liability and compensation schemes.

The EU uses its complementary foreign policy instruments, including political dialogue, international negotiations and financial instruments, to promote the sustainable development and climate change agenda and promote its implementation in partner countries.

Key words: environmental diplomacy, EU, instruments of environmental diplomacy, environmental policy, environment.